

Maa- ja metsätalousministeri Sirkka-Liisa Anttila
Infra Häme ry 50-vuotisjuhlalat Tampereella 13.11.2010

Arvoisat juhlivat yrittäjät, hyvät kutsuvieraat, hyvät naiset ja herrat!

Haluan esittää sydämellisen kiitoksen kutsusta saada tuoda juhlaanne valtiovallan lämmin tervehdys. Tämä on erittäin mieluisa tehtävä minulle. Infra Häme ry on toiminut elinkeino- ja työmarkkinapoliittisena edunvalvojana jo 50 vuotta. Se on kunnioitettava saavutus ja haluan lämpimästi onnitella teitä. Olette tehneet arvokasta työtä suomalaisen logistiikan toimivuuden, perusinfraan ja oman elinkeinon edunvalvonnan eteen. Ilman perusinfrastruktuuria ei ole toimivaa yhteiskuntaa. Olette todella yhteiskunnan avaintekijöitä.

Hyvät juhluvieraat,

Infra Häme ry eli entinen Maarakentajien Hämeen piiriyhdistys on merkittävä toimija entisen Hämeen läänin eli nykyisissä Pirkanmaan, Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen maakunnissa. Infra Häme ry:n perustamishetkellä vuonna 1960 maamme oli melkoisen rakennemuutoksen ja teollistumisen kourissa. Puhuttiin jopa maaltapaosta. Pellot laitettiin monella pientilalla pakettiin ja maatalouden koneellistumisen myötä työvoimaa vapautui entistä enemmän muihin tehtäviin. Teillä maarakentajilla on ollut suuri panos muun muassa taajama-alueiden infrastruktuurin rakentamisessa ja uusien asuinalueiden perusinfraan toteutuksessa.

Infra Hämeen toiminta-alue on Suomen tärkeimpiä talousalueita. Tällä alueella on merkittävää maarakennus- ja kaivosalan kansainvälistä laitevalmistusta. Lisäksi Tampereen seudulla sijaitsee koneenrakennuksen ja automaation osaamis- ja teknologiakeskus Hermia. Kokonaisuudessaan Infra Hämeellä on peräti 130 jäsenyritystä ja näiden yritysten palkkalistoilla on noin 800 henkilöä. Jäsenyritystenne yhteenlaskettu liikevaihto on noin 170 miljoonaa euroa ja yrittäjillä on liki 800 maarakennuskoneyksikköä. Maarakennusala on alueella tärkeä työllistäjä ja verotulojen tuoja.

Hyvät yrittäjät,

Maa-, metsä- ja vesirakentaminen ovat erittäin laaja-alaisia. Te rakentajat ette pelkästään rakenna parempaa infrastruktuuria kansalaisille vaan myös osallistutte niin elinkeinojen edellytysten parantamiseen ja myös ympäristönsuojelullisiin töihin. Nykyisessä hallitusohjelmassa asetetaan tavoitteeksi ihmisten asumisen toiveiden ja tarpeiden sovittaminen yhteen yhteiskunnan tarpeiden ja kestävän kehityksen kanssa. Asumisen, maapolitiikan ja rakentamisen toimenpiteitä onkin tarkasteltu kestävän kehityksen ja ilmastonmuutoksen aiheuttamien haasteiden näkökulmasta. Teillä, hyvät rakentajat, on tärkeä rooli yhteiskunnan sujuvuuden kehittämisessä nyt ja tulevaisuudessa.

Talouden huonon suhdanteen vuoksi maa- ja vesirakentaminen väheni viime vuonna huolimatta valtion uusista isoista hankkeista. Ennakkotietojen mukaan maarakentaminen väheni lähes 9 %. Vesirakentamisen määrää talouden taantuma on leikannut arviolta 5 %. Tänä vuonna vähenemisen arvioidaan päättyvän. Muun muassa asuntorakentamisen nopea kasvu lisää pohjatöitä ja sen kautta maarakentamista. Kasvu käynnistyy kuitenkin vasta ensi vuonna. Kustannusten nousu on kuitenkin ollut nopeaa, mikä heikentää kannattavuutta ja mahdollisuuksia tuotannon kasvattamiseen.

Koko alan kannalta on kuitenkin positiivista, että maan eteläosissa on meneillään useita perusinfran suurhankkeita, jotka ovat aktiivisessa vaiheessa lähivuosina. Sen sijaan osassa maata töitä on tällä hetkellä vähän. Kuntien taloustilanne tulee lähivuosina edelleen rajoittamaan infrainvestointeja, mutta teiden ym. kunnossapidon arvioidaan kuitenkin säilyvän varsin vakaana. Viime vuodesta on kuitenkin tapahtunut selvää elpymistä, sillä esimerkiksi koko maassa maa- ja vesirakentamisen avoimien työpaikkojen määrä on lisääntynyt lähes 140 % viime vuoden kesäkuusta.

Hyvät kuulijat,

Koko maan tasolla vuoden 2011 talousarvioesityksessä on perusväylänpitoon esitetty 897 miljoonaa euroa. Kokonaisuudessaan liikenneverkon ylläpitoon ja kehittämiseen on esitetty noin 1,4 miljardia euroa. Suunniteltuja väylähankkeita on paljon ja niistä tärkeimpiä sijaitsee juuri Pirkanmaan ja Hämeen alueella. Julkisen talouden rakennus- ja kunnossapitohankkeet tarjoavat jäsenyrityksillenne monia työtilaisuuksia.

Näiden mittavien väylähankkeiden toteuttaminen vaatii kuitenkin paljon rahaa. Tilanne on nyt se, että suurin osa niin Uudenmaan kuin Pirkanmaankin perusväyläpidon rahoituksesta kuluu tiestön hoitoon ja ylläpitoon. Rahaa ei siis paljoa ole. Uudenmaan ELY-keskuksen alueella ei voitu käynnistää yhtään uutta investointihanketta tänä vuonna ja Pirkanmaan ELY-keskuksen alueella ei voida käynnistää yhtään uutta hanketta ensi vuonna. Investoinneilla varatulla rahoituksella pystytään toteuttamaan lähinnä pieniä liikenneturvallisuustoimia, kuten pääteiden tievalaistuksia.

Hallitus on kuitenkin talouden elvytyspaketissaan suunnannut rahaa tienpitoon. Kanta- ja Päijät Hämeen alueella valmistuivat elvytysrahalla vuonna 2009 käynnistetyt kaksi hanketta: jalankulku- ja pyörätie valtatielle 10 sekä maantie 167 Lahden eteläinen sisääntulotie. Pirkanmaalla elvytysohjelman rahoituksella on uusittu Alakosken siltaa Ylöjärvellä. Lisäksi 3-tien eritasoliittymäjärjestelyihin Särkijärven kohdalla on laitettu elvytysrahaa.

Hallituksen liikennepoliittisessa selonteossa vuodelta 2008 on Pirkanmaan ja Hämeen alueelta mainittu seuraavat tiehankkeet: valtatie 12:n Tampereen Rantaväylän parantaminen, saman valtatie 12:n Lahden eteläinen kehätie sekä parantaminen välillä Lahti-Kouvola, sekä valtatie 10 ja 12 välillä Hämeenlinna-Tuulos-Lahti, valtatie 3:n Tampere-Vaasa yhteysvälihanke ja valtatie 2:n Karkkila-Humppila –välin parantaminen.

Nämä edellä mainitut liikennepoliittisen selonteon väylähankkeiden toteutuminen on erittäin oleellista Hämeen ja Pirkanmaan elinkeinojen kannalta. Tänä syksynä Häme-päivän yhteydessä vaadin väylähankkeisiin pitkäjänteisyyttä. Jo pitkään puhuttu ja nyt liikenneministeri Anu Vehviläisen voimakkaasti ajama hanke Valtion Infra Oy:n perustamiseksi on erittäin kannatettava, sillä sen avulla voitaisiin turvata niin teiden kuin rautateidenkin peruskorjaaminen pitkäjänteisellä tavalla. Nykyinen järjestelmä, jossa niukalla budjettirahoituksella yritetään toteuttaa monia väylähankkeita yhtä aikaa, johtaa väistämättä hankkeiden toteutuksen viivästymiseen ja jopa hankkeiden keskeytymiseen väliaikaisesti. Tämä, jos mikä on erittäin kallista tienpitoa ja -rakentamista! Surullinen esimerkki tästä erittäin kalliista tienrakentamisesta on valtatie 2. Pitkäjänteisemmällä rahoitusmallilla tien kunto olisi varmasti toisella tolalla. Toivottavasti eduskunta kuitenkin päättää myöntää rahoitusta valtatie 2:n keskeneräiseen parannustyöhön ensi vuoden budjetin eduskuntakäsittelyssä.

Infra Oy:n perustaminen olisikin ehdottomasti saatava seuraavaan hallitusohjelmaan, jotta suunniteltujen hankkeiden rahoitus pystytään turvaamaan ja siten hankkeet toteuttamaan joustavasti ilman viivästyksiä ja katkoja. Yhteiskunnan perustoimivuus edellyttää hyvää infraverkostoa ja siihen todella kannattaa sijoittaa.

Hyvät yrittäjät,

Suomi on maa, jolla on poikkeuksellisen laajat luonnonresurssit. Olemme myös koko Euroopan unionin maaseutumaisin maa. Viime keväänä valtioneuvoston maaseutupoliittinen selonteko oli käsittelyssä eduskunnassa. Selonteossa tähdätään siihen, että Suomessa olisi maaseudulla hyvä elää, tehdä työtä ja yrittää. Suomalaisen maaseudun vahvuus on myös luonnonvarojen monipuolisessa, mutta kestävässä hyödyntämisessä. Maaseudun peruselinoiman lähteenä on perusinfrastruktuurista ja peruspalveluista huolehtiminen.

Nopeat tietoliikenneyhteydet ovat nykypäivänä lähes välttämättömyys. Hallitus asetti viime joulukuussa periaatepäätöksessään tavoitteeksi, että nopeat valokuituyhteydet ovat vuoteen 2015 mennessä kaikkien ulottuvilla ja varasi tätä varten 66 miljoonaa euroa kansallisia varoja vuosille 2010- 2015. Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnan kautta laajakaistahankkeisiin on varattu 25 miljoonaa euroa. Hanke on erittäin kunnianhimoinen ja merkitsee valokuiturakentamisen moninkertaistumista lähivuosina. Talouspoliittinen ministerivaliokunta linjasi viime vuoden kesäkuussa, että tietoliikenneverkkojen rakentaminen on yhdistettävä nykyistä tehokkaammin liikenneväylien ja esimerkiksi sähkö- tai vesiverkoston rakentamiseen. Tämän avulla voitaisiin saavuttaa merkittäviä säästöjä.

Maaseudun perusinfraan kuuluvat myös metsäautotiet. Vuosittain metsäkeskusten johdolla kunnostetaan useita kilometrejä metsäautoteitä. Viime vuonna Pirkanmaan metsäkeskuksen alueella tehtiin jopa ennätystulos tässä ja metsäteitä parannettiin 164 kilometriä. Osa kunnostuksista on rahoitettu kemera-varoin (40-50 %) ja osan ovat maksaneet osakastilat. Pelkästään Pirkanmaan alueella korjaustöihin käytettiin noin 1,2 miljoonaa euroa, joten tällä rahasummalla on ostettu paljon palveluita maaseudun kone- ja maarakennusyrittäjiltä.

Metsäkeskus Häme-Uusimaan alueella metsäteitä kunnostettiin 92 kilometrin osalta. Kemera-varoin on tuettu myös Hämeen metsätiehankkeita. Metsä- ja yksityisteiden kunnossapito on yhä tärkeämpää, sillä vaikka maa- ja metsätaloutta harjoittavien tilojen määrä on vähentynyt, on samalla tilakoko kuitenkin kasvanut ja vuokrapeltojen määrä lisääntynyt. Kuljetusmäärät ovat tämän myötä kasvaneet. Ympäri vuoden liikennöitävä metsätieverkosto on jo metsäteollisuuden puuhuollon turvaamiseksi erittäin tärkeä. Raskas liikenne vaatii rakenteellisesti hyvän tiestön. Tulevina vuosina myös energiapuun kuljetukset lisääntyvät, kun valtion pienpuun energiatuen myötä energiapuun korjuu lisääntyy. Alempiasteisen tieverkon kunnossapito on yhtä lailla tärkeää, kuin ylempiasteisen.

Hyvät juhlavieraat,

Ilmastonmuutos tuo monenlaisia haasteita niin ruuan- ja energiantuotantoon, maanrakentamiseen, vesihuoltoon ja moneen muuhun toimintaan. Ilmaston lämpeneminen muuttanee vesien hydrologisia ja ekologisia prosesseja tavalla, joita emme vielä riittävästi tunne. Tutkijat arvelevat, että ilmasto lämpenee Suomessakin 2-5 astetta vuoteen 2050 mennessä. Sademäärien arvellaan lisääntyvän jopa kolmanneksella samaan aikaan. Monet sään ääri-ilmiöt kuten tulvat ja kuivuus tulevat ennusteiden mukaan lisääntymään. Tulevaisuuden vesirakentaminen kohtaa siis useita haasteita.

Valtiolta on varautunut tuleviin koitoksiin. Viime vuoden lopulla hyväksyimme valtioneuvostossa kattavat vesien hoitosuunnitelmat seitsemälle Suomen vesienhoitoalueelle ja näiden suunnitelmien toimeenpano on käynnistynyt. Vesienhoitosuunnitelmissa esitettyjen toimenpiteiden avulla kunnostetaan vesistöjä ja maaperää sekä parannetaan yhdyskuntien vesihuoltoa.

Tuleviin haasteisiin on myös varauduttu maa- ja metsätalousministeriön lakiesityksessä tulvariskien hallinnasta. Lainsäädännön tavoitteena on vähentää tulvariskejä, ehkäistä ja lieventää tulvista aiheutuvia menetyksiä sekä edistää varautumista tulviin. Tulvariskien hallinnan saattaminen asianmukaiseksi edellyttää niin maankäytön ohjauksen kuin vesistöjen käyttötoiminnan tehostamista. Lisäksi jatkossa tarvitaan myös rakenteellisia tulvasuojelu- ja tulvapidätystoimenpiteitä.

Oma ministeriöni huolehtii puhtaista vesistä ja ympäristöministeriö jätevesistä. Olemme käynnistäneet viime vuoden lopulla vesihuoltolainsäädännön tarkistamistyön, joka valmistui tänä keväänä. Sen pohjalta on käynnistynyt varsinainen lainvalmistelu. Tarkistamistyön aikana havaitsimme vesihuoltoverkoston kunnan rapautumisen. Teimme selvityksen kuntien vesihuoltoverkoston saneerausinvestoinneista ja sen lopputulema on seuraava: nämä saneerausinvestoinnit tuleekin käynnistää viipymättä ja vähintään kaksinkertaistaa nykyiseltä noin 120 miljoonan euron vuositasolta. Samoin vuosikymmenten aikana rakennettujen esimerkiksi n. 420 vesipadon ja yli 200 vesivoimalaitoksen pitäminen kunnossa vaatii seuranta- ja saneeraustoimia. Tässä saneeraustyössä teillä yrittäjillä on suuri rooli.

Hyvin toimivalla vesihuollolla on tärkeä merkitys maaseudun elinvoimaisuuden, asumisen laadun sekä elinkeinotoiminnan kehittymisedellytysten ja kilpailukyvyn kannalta. Valtioneuvoston asetus talousjätevesien käsittelystä vesihuoltolaitosten viemäriverkoston ulkopuolisilla alueilla edellyttää, että talousjätevesien käsittelyjärjestelmät saatetaan asetuksen vaatimusten mukaisiksi v. 2013 loppuun mennessä.

Ministeri Lehtomäki on esittänyt tänä syksynä kahden vuoden jatkoaikaa asetuksen toteuttamiseen. Hallitus on tänä syksynä myös järkevöittänyt lakia säädösten tasolla, sillä hallitus on esittänyt ympäristönsuojelulakiin muutosta, jolla vapautettaisiin suoraan lain nojalla lain voimaan tullessa 68 vuotta täyttäneet vakinaiset asukkaat ja kiinteistön haltijat asetuksen käsittelyvaatimuksista. Uudisrakentamisessa säädökset ovat olleet voimassa vuodessa 2004, eivätkä nyt esitetyt muutokset koske niitä. Lisäksi hallitus on esittänyt lakiin tarkennusta siitä, missä tilanteessa voi hakea viiden vuoden mittaista vapautusta asetuksen velvoitteista. Tällä huomioitaisiin vähätuloiset, työttömät ja pitkäaikaissairaat kiinteistönomistajat. On hyvä kuitenkin muistaa, että koko asetuksen tavoitteena on taata puhtaat ja pilaantumattomat vesistöt.

Lakimuutos on tällä hetkellä eduskunnan käsittelyssä. On todella harmillista, että julkisuudessa olleet väärät tiedot ovat aiheuttaneet paljon hämminkiä kansalaisten keskuudessa. Ympäristöministeriö on satsannut tästä johtuen paljon neuvontaan, jotta kiinteistön omistajat saisivat varmasti oikeaa tietoa. Asiantuntevalla ja puolueettomalla neuvonnalla pystytään välttämään virhe- ja yli-investoinnit kiinteistöillä ja valitsemaan kullekin kodille toimiva ja kustannustehokas järjestelmä.

Valtio on osaltaan lisännyt rahoitusta järkevien haja-asutusalueiden viemäröintihankkeiden tukemiseen, ja tätä rahoitusta pyritään edelleen lisäämään. Vuonna 2009 6500 maaseudun kotitaloutta saatettiin vesijohto- ja viemäriverkostojen piiriin. Tilanne on kuitenkin edelleen haastava ja vaatii kaikkien tahojen ponnistuksia. Infran rakentajilla on tärkeä rooli tässä hankkeessa.

Hyvät kuulijat,

Vastuullinen maa- ja kiviaineksen käyttö on nyt jo tärkeä tekijä maarakennustoiminnassa. Rakennus- ja kunnostushankkeiden ja myös ympäristön kannalta olisi järkevää, jos rakennusainesta on saatavilla mahdollisimman lähetyillä. Näin vähennetään kuljetuksista aiheutuvia turhia päästöjäkin. On tärkeää, että maa- ja kiviaineksen ottoon soveltuvia alueita on riittävästi ja myös riittävän tiheään.

Korkealuokkaisia harjukiviaineksia esimerkiksi käytetään vain kohteisiin, joissa niitä ehdottomasti tarvitaan. Jatkossa erilaisten kierrätysmaa-ainesten käyttö tulee varmasti lisääntymään maarakennustoiminnassa. Esimerkiksi puhdistamolietteistä ja turpeen sekoituksesta tehtyä massaa käytetään jo nykyisin korvaamaan hitaasti uusiutuvaa humusta. Biotalous on paljon mahdollisuuksia myös infra-alalla.

Hyvät maa- ja vesirakentajat sekä asfalttialan yrittäjät,

toivotan vielä kerran sydämelliset onnittelut teille juhliessanne 50 vuoden toimintaanne. Te olette panostaneet työllänne 50 vuoden ajan suomalaisten elämän sujuvuuteen. Väylien hyvä kunto, viemäröinti ja tietoliikenneyhteydet ovat välttämättömiä nykypäivän elämän mutkattomaan onnistumiseen. Infrastruktuurista on pidettävä hyvää huolta niin nousu- kuin laskukautenakin, ilman sitä yhteiskunnalla menisi paljon huonommin.

Suomi tarvitsee jatkossakin yrittäviä ihmisiä ja yrittäjyydellä me kasvatamme sitä kansantalouden kakkua, jolla me ylläpidämme suomalaisen yhteiskunnan peruspalveluja. Meidän on yhdessä huolehdittava yrittämisen edellytyksistä jatkossakin, koska ilman yrittäjyyttä ei ole tulevaisuutta Suomella eikä meillä suomalaisilla. Valtiovallan tärkein tehtävä on lyödä yrittäjyydelle tasavertaiset edellytykset toimia vapaan kilpailun markkinoilla.

Haluan toivottaa teille menestystä seuraavillekin vuosikymmenille!